

שם השיעור- רוח צה"ל: טוהר הנשק

משך: 45 דק'

מטרת העל:

החניכות יעמיקו בחשיבות ערך טוהר הנשק, ויזהו את הרלוונטיות שלו לחייהן היום ואת משמעותו עבור ההתנהלות הערכית שלהן בעתיד, במסגרת צבאית ואזרחית.

מטרות ביניים:

- החניכות יכירו ויעמיקו במושג טוהר הנשק תוך פירוקו והנגשתו .
- החניכות יבינו כיצד טוהר הנשק מתקשר אליהם באופן אישי.

דגשים:

נושא נפיץ שיכול להתפתח לכיוונים שונים, על החייל שמעביר את השיעור לקרוא את "עקרונות האתיקה בהסברה" ו"מילון המושגים" המצורפים (בנספחים)

מערך שיעור:

שלב	תוכן
פתיחה	נצייר על הלוח /דף , שמש אסוציאציות למילה טוהר הנשק. חשוב לתת לתלמידים להעלות מה שהם חושבים ומרגישים מבלי לשטח את דבריהם, גם אם הם מורכבים. התלמידים ככל הנראה יביעו דעות מורכבות בנושא. שאלו שאלות מנחות, נסו להוביל לשיח עמוק. לאחר מכן נשאל את החניכים מה הכוונה בטוהר הנשק? איך הם היו מגדירים אותו? איך הם חושבים שצהל מגדיר אותו?
גוף	1. נפתח בהקראת ההגדרה - יש ערך בלהוציא את רוח צהל מהכיס ולהקריא משם (נספח א') "טוהר הנשק - החייל ישתמש בנשקו ובכוחו לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך, וישמור על צלם אנוש אף בלחימה. החייל לא ישתמש בנשקו ובכוחו כדי לפגוע בבני אדם שאינם לוחמים ובשבויים, ויעשה כל שביכולתו למנוע בחייהם, גופם, בכבודם וברכושם."

לאחר שקראנו את ההגדרה ננהל דיון בעל 2 חלקים, בין שני החלקים נצפה בסרטון ולאחר מכן נמשיך בדיון. <u>שאלות לדיון:</u> - מה המילים או הביטויים שהכי תפסו אתכם? למה דווקא הם? - מה לדעתכם המשמעות של המשפט: "לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך"? - מי אחראי לשמירה על טוהר הנשק – הפקודה, המפקדים, או החייל עצמו? למה? סרטון - משחק בנשק - קישור לסרטון. <u>דיון לאחר הסרטון:</u> - למה לדעתכן היה חשוב להוסיף בערך את הביטוי "וישמור על צלם אנוש אף בלחימה"? - מה זה אומר על הציפייה מחייל – מעבר להיותו לוחם? - איך שמירה על טוהר הנשק מגינה על החייל עצמו – נפשית, מוסרית, אנושית? חדדו לחניכים- "משחק בנשק = עבריינות בנשק". <u>מתודת המשך</u> - בתצורת תוכן אינטראקטיבי (כלומר, חלק פעיל) נציג בפני התלמידים סיטואציה, עליהם לבחור כיצד יפעלו מתוך האופציות שניתן להם, לכל אופציה יש תוצאה שונה שממחישה את תוצאות הבחירה שלהם. נספח ב' - סיטואציות.	
"טוהר הנשק" הוא אחד מהערכים המובילים בצה"ל. שימוש נכון בכוח תלוי בחייל שמחזיק את הנשק, והכוח נמצא בידיו. הצבא סומך על חייליו שידעו לפעול בשיקול דעת ויעשו שימוש ראוי בנשק, במטרה לשמור על חיי אדם.	סיכום

האחריות ליישום ערך "טוהר הנשק" חלה על כל חייל ועל כל מפקד בצה"ל, בין אם קרבי או תומך לחימה. עם קבלת הנשק, מוטלת על כל חייל ועל כל חיילת בצה"ל האחריות לשימוש בנשקם ובכוחם רק לביצוע משימתם, ורק במידה הנדרשת לכך. זאת בכדי למנוע פגיעה בחיי אדם שלא לצורך. אנו מחויבים ליישום ערך "טוהר הנשק" גם בשגרה, בשעה שאנו נושאים את הנשק לשם ביצוע שמירות, פעילויות אבטחה וכד'.

נדרש ליישם את ערך "טוהר הנשק" גם בשימוש בכוח או סמכות של בעל תפקיד למטרת ביצוע משימתו, ולא בהכרח רק בסיטואציות שבהן מעורב נשק ממשי. התפיסה הצה"לית גורסת כי לכל חייל, בכל תפקיד, ישנם כוח ואמצעים הניתנים לו לביצוע תפקידו. בדיון על טוהר הנשק ראוי שיעלו שאלות כמו "האם אני משתמש בצורה מוסרית בכוח אשר ניתן לי כחייל?" וכו'. דרך שאלות אלו נוכל הפוך את הדיון על הערך מדיון עקרוני ורחוק לדיון על התנהגות, בחירה ואחריות.

עזרים:

נספחים:

[קישור לנספחים מעוצבים א+ב](#)

נספח ב

מקרה אחד שמירת נהלים-

דני חוזר הביתה בפעם הראשונה עם נשק מהטירונות בשריון. הוא גמור מעייפות אחרי סגירת שבת. הוא יודע שאסור להשאיר נשק ללא השגחה, ושהנהלים מחייבים לפרק אותו לשלושה חלקים ולהחביא כל חלק במקום אחר. אבל אין לו כוח. כל מה שהוא רוצה עכשיו זה להיכנס למקלחת ולהוריד מעצמו את כל השבוע הזה. ההורים והאחים שלו בבית והוא רק רוצה להיכנס למקלחת זריזה. מה הייתם עושים? הייתם מפרקים ואז נכנסים להתקלח או שהייתם משאירים את הנשק על המיטה?

תוצאה: דני לא פירק את הנשק והשאיר אותו על המיטה, אחיו בן 16 שהתלהב מהנשק החדש של דני התלהב ונכנס לחדר של דני ושיחק בנשק שלו ובטעות נפלט לו כדור והוא ירה לעצמו ברגל.

תוצאה : דני פירק את הנשק והחביא אותו, נכנס להתקלח ונהנה ממקלחת מוצלחת!

מקרה 2- משחק בנשק

טוראי ישראל החליט ביוזמתו להתאמן על מצבי ירי שונים (עמידה, שכיבה וכריעה) עם נשקו, בשטח האש של הבסיס – ללא אישור וללא פיקוח. האם לדעתכם יש בעיה עם זה? מה הייתם עושים?

תוצאה: במהלך האימון הבלתי מאושר, ישראל דרך את הנשק בטעות. כתוצאה מכך נפלט כדור, והתרמיל

שנפלט פגע בעינו וגרם לפציעה ועיוורון בעין ימין

תוצאה: ישראל הבין את הבעייתיות בהחלטה שלו, ופנה למפקד לעזרה ופיתוח

מקרה 3 : סמל איציק מחיר גבולות היה מעורב בהיתקלות עם מחבל. במהלך האירוע איציק ירה במחבל ברגליים ונטרל אותו. כעבור מספר דקות, כאשר המחבל היה מנוטרל, שכב על הקרקע ולא ניסה לקום או להוות איום נוסף – איציק ירה בו פעם נוספת, למרכז מסה.

מה אתם הייתם עושים? למה?

תוצאה: כתוצאה מהירי הנוסף, המחבל נהרג. בעקבות האירוע איציק נעצר, נכנס למאסר, ונפתח נגדו הליך חקירה ובדיקה.

תוצאה : איציק שמר על המחבל עד שהכוחות הרלוונטים הגיעו ולקחו אותו לעמוד לדין